

Datum

2025-04-10

Adress

205 80 Malmö

Diarienummer

FSN-2025-757

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Hållbarhetsrapport - En fördjupad analys av unga
Malmöbors fritid; nu fråga om remiss
STK-2023-972**

Funktionsstödsnämnden föreslås lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Funktionsstödsnämnden har mottagit remissen från kommunstyrelsens arbetsutskott och strukturerar yttrandet utifrån de två frågeställningar som stadskontoret önskar få svar på. Nämnden ser generellt positivt på sammanställningen i remissen och menar att den fångar en bredd av insatser som pågår eller planeras för att säkerställa en jämlik fritid för stadens barn och unga. Nämnden saknar en del insatser och perspektiv som rör barn och unga med funktionsnedsättning och kompletterar därför ärendet med dessa i enlighet med frågornas struktur.

Yttrande

Har nämnden ytterligare kompletteringar och/eller kommentarer i de delar som berör nämndens verksamhet?

Funktionsstödsnämnden ansvarar för insatser enligt LSS, SoL, inom socialpsykiatri samt hälso- och sjukvård till förvaltningens målgrupper. I ansvaret ingår till exempel också anhörigstöd och organisationsstöd. Vissa biståndsbedömda insatser enligt LSS, som även omfattar barn och unga, syftar till att ge stöd i vardagen och i att kunna ta del av samhällets gemenskap och utbud, såsom kontaktperson, avlösarservice och ledsagarservice. Insatserna är viktiga för att skapa sociala relationer och få en mer stimulerande och aktiv fritid. I andra biståndsbedömda insatser som korttidsvistelse, helgvistelse och LSS-boende för barn och unga arbetar verksamheten löpande för att möjliggöra och motivera till deltagande i aktiviteter utifrån personens önskemål och behov.

Flera insatser pågår inom nämnden för att förbättra tillgängligheten och möjligheterna att delta i fritids- och kulturaktiviteter, utöver vad som beskrivs i remissen.

Kontaktpersonsverksamheten och ledsagarverksamheten arbetar med microsites för kontaktpersoner och ledsagare som bland annat ska innehålla en kalender med aktuellt utbud och skapa möjlighet att tipsa om aktiviteter. Kontaktpersonsverksamheten kommer även under 2025 att genomföra gemensamma aktiviteter för barn och unga vuxna med kontaktpersoner under vår och höst. Nämndens barnenhet samarbetar med biblioteken där möjlighet nu finns för verksamheterna att låna kluster av böcker och annan media så att detta finns tillgängligt för barn och unga i verksamheterna. Korttids- och boendeverksamheterna samarbetar också med kulturskolan Mazetti, där det finns anpassade dagar där barn och unga med funktionsnedsättning kan testa på olika aktiviteter.

Vidare pågår ett samarbete mellan funktionsstöds-, fritids- och kulturnämnderna för att göra kommunikationen och informationen om stadens kultur- och fritidsutbud mer tillgänglig för Malmöbor med funktionsnedsättning. Insatserna ska underlätta för barn och vuxna med funktionsnedsättning att hitta och ta till sig information om utbudet och därigenom stärka rätten och möjligheten att utifrån sina förutsättningar delta i kulturliv, rekreation, idrott och andra hälsofrämjande fritidsaktiviteter. Under 2025 planeras en samlingswebbsida på malmo.se som ger en översikt över stadens kultur- och fritidsutbud tillsammans med införande av tillgänglighetsfiltrering i evenemangskalendern på malmo.se. De tre nämnderna samarbetar också kring uppföljning av strategin för ett samordnat arbete med stadens mötesplatser och fritidsgårdar för barn och unga.

Ett verktyg som underlättar för deltagande i aktiviteter är Malmönyckeln. Malmönyckeln är ett kort som tillhandahålls av funktionsstödsnämnden och kan användas av barn och vuxna med LSS-insats och möjliggör för en stödperson att följa med gratis på fritids- och kulturaktiviteter i Malmö. Under hösten 2024 har funktionsstödsförvaltningen, på uppdrag från nämndens ordförande, påbörjat en utredning för att undersöka möjligheten att även personer med ledsagning enligt socialtjänstlagen (SoL) skulle kunna få möjlighet till Malmönyckeln.

2024 hade 1 634 personer Malmönyckeln, varav 420 var barn och unga upp till 18 år. De senaste åren har fler aktörer anslutit sig till Malmönyckeln, och arbete pågår för att få in fler arrangörer och fler aktiviteter som är riktade till barn och unga. Arbete pågår också med att utveckla informationen och kommunikationen kring Malmönyckeln, för att tydligare synliggöra den och skapa större kännedom om att den finns. En mikrosajt utvecklas som kommer innehålla mer information om respektive arrangör och dess aktiviteter, vilka aktiviteter som en stödperson kan följa med på samt vad som behöver bokas i förväg och hur bokningen görs.

Stadens funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnare, som är organisatoriskt placerade i funktionsstödsförvaltningen, erbjuder kontinuerligt stöd till tjänstepersoner inom Malmö stads förvaltningar i tillgänglighetsfrågor. Exempel på platser där stöd och vägledning har getts inkluderar Hylliebadet, Bulltofta motionscenter och Torups friluftsgård. Samordnarna har även hållit utbildningar om tillgänglighet och funktionsrätt för bland annat handledare inom Ung i sommar, för alla anställda i kulturförvaltningen samt för chefer och de administrativa avdelningarna i fritidsförvaltningen.

Under 2025 planeras Tillgänglighetsdagar under hösten med flera aktiviteter riktade till barn och unga. Kulturförvaltningen och biblioteken är huvudarrangörer, och fritidsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen och olika föreningar deltar i arbetet. Dagarna kommer innefatta aktiviteter på stadsbiblioteket och eventuellt även på konsthallen och FIFH med prova-på aktiviteter.

Ett samarbete pågår också mellan funktionsstödsnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden gällande att kraftsamla kring tillgängliga livsmiljöer för att gemensamt kunna stärka Malmöbornas möjlighet att vara självständig och delaktig i samhällslivet. Arbetet innefattar bland annat lokaler, vilket även kan komma ha påverkan på fritids- och kulturaktiviteter. Under 2025 kommer berörda nämnder att behandla ett förslag till kraftsamling inom tillgängliga livsmiljöer, som kommer innehålla ett antal åtgärder för genomförande samt plan för uppföljning. Arbetet kommer att ske i samråd med funktionsrättsorganisationer och Malmöbor med funktionsnedsättningar.

Ser nämnden behov av ytterligare samverkan och samarbete internt i kommunen och/eller externt med andra aktörer för att främja en jämlik fritid för barn och unga?

Samverkan mellan stadens olika aktörer är avgörande för att kunna stärka tillgången till en jämlik fritid för barn och unga med funktionsnedsättning. Funktionsstödsnämnden är en del i staden som tillsammans med andra förvaltningar, regionen, civilsamhälle och näringsliv har ansvar och som inom sina uppdrag kan påverka förutsättningarna, rättigheterna och livsvillkoren för barn och unga med funktionsnedsättning. Det är viktigt att respektive aktörs insatser och processer är anpassade för att möjliggöra insatser och att kunna möta olika individers olika förutsättningar, behov och funktionsförmåga. För att möjliggöra en stad med ett utbud öppet för alla krävs att arbetet med tillgänglighet och universell utformning stärks och genomsyrar samtliga nämnders uppdrag och verksamhet. Det finns fortsatt många hinder som behöver undanröjas för att öka den fysiska, kognitiva, psykosociala, kommunikativa och informativa tillgängligheten i staden kopplat till en jämlik fritid för barn och unga.

Detta bekräftas också av de sammanfattande slutsatser och rekommendationer som FN-kommittén för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) gav till Sverige 2024. Kommittén lyfter bland annat sin oro över det ojämna deltagandet i kultur- och fritidsverksamhet och de hinder som gör det svårare för personer med funktionsnedsättning att få tillträde till rekreation, fritidsverksamhet och idrott, särskilt för personer med intellektuella, neuropsykiatriska och psykiska funktionsnedsättningar och barn med funktionsnedsättning. En av rekommendationerna är därför att säkerställa tillgängliga idrotts-, rekreations-, kultur- och fritidsverksamheter. Vidare rekommenderar kommittén att främja universell utformning på alla nivåer utifrån att det saknas åtgärder för att integrera universell utformning inom alla områden av livet. Funktionsstödsnämnden ser ett behov av samverkan i staden och med berörda nämnder kring FN:s rekommendationer.

Nämnden vill lyfta att barn med olika funktionsnedsättningar kan ha behov av olika kommunikationsstöd och alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) såsom bild-, tecken- och talstöd för att kunna kommunicera. Det behövs en kommunikativ miljö där omgivningen anpassar kommunikationen efter respektive barns behov och sätt att kommunicera. Det kräver att vuxna i barnens omgivning kan möta dessa behov. Nämnden vill därför framhålla att kunskap om barns olika funktionsnedsättningar och kommunikationsstöd bör vara ett prioriterat område för alla verksamheter i Malmö stad som möter barn i sitt arbete och/eller har påverkan på stadens fritids- och kulturutbud. Genom ökad kunskap och kompetens kan bemötandet och samtalen med barn och unga med funktionsnedsättning i Malmö stärkas, och möjligheterna till delaktighet och inflytande för barnen öka. I rekommendationerna till Sverige från CRPD-kommittén framhålls bland annat att det vidtagits otillräckliga åtgärder för att se till att barn med funktionsnedsättning får ge uttryck för sina åsikter om alla beslut som påverkar dem. Rekommendationen är därför att säkerställa att alla barn kan bilda sina egna uppfattningar och fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som berör dem. Vidare rekommenderas att utbilda allmänhet och alla som i sitt yrke har att göra med personer med funktionsnedsättning om rättigheter och den människorättsgrundade synen på funktionshinder.

Funktionsstödsnämnden vill även lyfta att många barn och unga med funktionsnedsättning och deras familjer har sämre hälsa, sämre ekonomi, sämre levnadsvillkor och lever med högre belastning och stress än andra. Detta medför att det inte alltid finns kapacitet, resurser, ork eller möjlighet att delta i aktiviteter, ta till sig information eller möjliggöra för deltagande. Nämnden ser detta som ett stort hinder för möjligheten till en jämlik fritid för barn och unga med funktionsnedsättning, och vill därför framhålla behovet av kompensatoriska aktiviteter för barn och familjer som inte har de ekonomiska möjligheterna eller av andra anledningar inte kan delta i ordinarie aktiviteter.

Det finns också behov av aktiviteter som öppnar lite innan eller håller öppet längre för barn och familjer med funktionsnedsättning, då ordinarie öppettider med mycket folk och intryck inte alltid är fungerande för målgruppen. Ett exempel är bibliotek i Malmö som har extraöppet för barn och unga med NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) och deras familjer. Även Kul i Malmö och Vinterdröm i Folkets park har öppnat upp aktiviteter lite tidigare för personer i behov av detta. Nämnden ser ett behov av ytterligare samverkan för att systematisera detta arbete i staden så att fler aktörer kan arbeta med anpassade aktiviteter och öppettider samt andra åtgärder som främjar tillgängligheten och möjligheterna till en mer jämlik fritid för barn och unga med funktionsnedsättning.

Ett viktigt utvecklingsområde är även arbetet med lokal statistik utifrån deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter kopplat till funktionsnedsättning. Det pågår dialog och arbete med att utreda möjliga lösningar kopplat till hantering av data. Nämnden ser behov av att detta arbete fortsätter, då statistik och kunskap om deltagande och förutsättningar utgör ett viktigt underlag för analys, åtgärder och planering av stadens insatser kopplat till jämlik fritid och lokal utveckling.

Ordförande Roko Kursar (L)

Handläggare Helena Paulsson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]